

Nr 277.

Av herr Nilsson i Svalöv m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 28, med förslag till förordning angående omsättnings- och utskänkningsskatt å rusdrycker, m. m.

Såsom vi i olika sammanhang tidigare framhållit, betraktar vi det såsom en av de väsentligaste uppgifterna i dagens ekonomiska läge att statens utgifter effektivt begränsas i syfte att kunna minska statens krav på del i de enskildas inkomster. Det bör därför icke utan tvingande skäl komma i fråga att öka skattebördan, vare sig fråga är om den direkta eller den indirekta beskattningen. Det framstår visserligen såsom mest angeläget att åstadkomma en lättnad i fråga om de direkta skatterna, men en sådan lättnad får enligt vår mening icke köpas på bekostnad av en motsvarande höjning av de indirekta skatterna. I den mån diskussionen kring denna fråga aktualiseras kring speciella punktskatter, ter sig förslag till höjningar särskilt otillfredsställande. Dylika förslag bör i allmänhet få anstå tills de kan inplaceras i sitt rätta sammanhang, vilket endast kan ske i samband med en översyn av den indirekta beskattningen i dess helhet. Då en särskild utredning nu är i arbete för en sådan översyn, är det principiellt icke önskvärt att till behandling upptaga en delfråga.

Beträffande spritskatterna har emellertid förslag nu framlagts om en ganska väsentlig höjning. I samband därmed har den synpunkten framkommit, att spritskatterna och därmed spritpriset borde följa den allmänna kostnads- och löneutvecklingen. Detta är en ståndpunkt som vi icke kan acceptera. Det synes oss icke finnas bärande skäl för att statliga avgifter eller skatter skall fastställas till en fast procentuell andel av genomsnittsinkomsten för någon viss, mer eller mindre skönsmässigt utvald grupp, t. ex. industriarbetarkåren. En sådan ståndpunkt skulle leda till orimliga konsekvenser. Dess utgångspunkt synes vara att det allmänna skulle ha någon given rätt till viss andel av de enskildas inkomster, oavsett hur dessa utvecklar sig. Hela resonemanget synes oss bottna i ett slags statligt skattetänkande, från vilket vi bestämt tar avstånd.

Vi har icke för avsikt att i förevarande sammanhang taga upp den nykterhetspolitiska frågan i dess helhet, eftersom denna fråga är avsedd att föreläggas årets riksdag vid ett senare tillfälle. Vissa reflexioner anmäler sig dock. En höjning av spritpriserna i alltför hög grad kan — vilket företagna utredningar torde visa — leda till en från alla utgångspunkter icke önskvärd konsumtionsökning inom vissa konsumentgrupper av den anledningen att motboksöverlåtelser blir mera vanliga än för närvarande. En höjning

av priserna utöver vad skötsamma personer kan betrakta såsom rimliga medför lätt, att den som icke har något större behov begränsar sin konsumtion och överlåter — mot eller utan vederlag — uttagningsrätten på personer som missbrukar sprit. Särskilt betänkligt ter sig detta i det fall överlåtelser sker till ungdomar. Dessa har otvivelaktigt en i förhållande till sina strängt nödvändiga utgifter högre inkomst än äldre personer med försörjningsplikt. Man har anledning att befara, att avsevärda höjningar av priset på den legala spriten kommer att frigöra viss »legal» konsumtion med påföljd att priserna på den illegala konsumtionen nedgår med ökad omsättning som följd. Risker för ökad hembränning och ökad smuggling kan icke heller lämnas obeaktad. Ur samhällliga synpunkter ter sig dessa möjligheter såsom mest allvarliga på grund av att — såsom erfarenheten visat — känslan för lag och ordning i samhället lätt avtrubbas härigenom.

Det bör enligt vår mening icke komma i fråga att från några allmänna teoretiska utgångspunkter beteckna varje form av alkoholförtäring såsom lyxkonsumtion. Vad man här bör taga i betraktande är att viss förbrukning av spritdrycker ingår i den livsföring som en övervägande del av befolkningen bestämt sig för. Det må här räcka med en hänvisning till att kostnader för viss alkoholkonsumtion ingår såsom en post i indexfamiljens utgiftsbudget.

Med vad vi här anfört har vi velat säga, att man vid en höjning av sprit-skatterna bör gå fram med stor försiktighet. Å andra sidan kan vi icke bortse från att ökade inkomster för statsverket kan te sig nödvändiga. Vi har för avsikt att i annat sammanhang föreslå en sänkning av den statliga inkomstskatten. I samband härmed synes det bli nödvändigt att på annat område få fram en viss inkomstökning, beroende på den utgiftspolitik som riksdagen — i flera fall mot våra invändningar — fört under de senare åren. Vi är därför beredda att förorda en höjning av sprit-skatterna i huvudsaklig anslutning till det av ledamoten Hagberg i 1952 års kommitté för indirekta skatter framlagda förslaget.

I vårt förslag utgår vi från den nuvarande beskattningen. Vi förordar att omsättningsskatten å spritdrycker höjes med i genomsnitt cirka 1 krona per liter, vilket erhålles genom en fast grundavgift per liter å samma belopp som föreslagits i proposition nr 28 till årets riksdag, d. v. s. 6 kronor per liter vid en alkoholhalt understigande 35 procent, med 7 kronor per liter vid en alkoholhalt å 35—40 procent och 8 kronor per liter vid överstigande alkoholhalt, samt därutöver en skatt å 41 procent av utminuteringspriset.

Vad utskänkningspriset angår förordar vi att för spritdrycker skatt uttages med belopp, motsvarande 44 procent av utminuteringspriset. Detta kommer att innebära en förändring av relationen mellan utminuterings- och utskänkningspriserna. En förhållandevis större höjning av utskänkningspriset än av utminuteringspriset finner vi dock icke omotiverad.

Enligt våra beräkningar skulle den av oss förordade ändringen leda till nedanstående priser per liter å vissa mer allmänt förekommande märken. I sammanställningen återgives även priserna enligt förslaget i proposition nr 28.

	Enligt vårt förslag	Enligt propositionen
Absolut rent brännvin	15: 90	17: 75
Kron- eller bordsbrännvin	18: 45	20: 60
Skåne akvavit	18: 45	20: 65
Eau-de-vie ordinaire	18: 75	21: —
Eau-de vie**	21: 50	24: —
Punsch	17: 75	19: 85
Klosterlikör	23: 40	26: 15
Whisky, härtappad	30: 05	32: 60
Whisky, imp. på butelj	34: 95	39: 05
Likör, imp. på butelj	41: 55	46: 45
Cognac, imp. på butelj	50: —	55: 90
Cognac, imp. på butelj	67: —	74: 90
Samtliga spritdrycker	18: 30	20: 43

Vid en priselasticitet av 0,3 torde vårt förslag komma att öka statsinkomsterna med cirka 45 milj. kronor.

Under åberopande av vad vi sålunda anfört hemställer vi,

dels att riksdagen måtte besluta, att nuvarande omsättningskatt å spritdrycker skall ändras på så sätt, att en fast grundavgift å 6 kronor per liter vid en alkoholhalt icke överstigande 35 procent, å 7 kronor vid en alkoholhalt av 35—40 procent och 8 kronor vid överstigande alkoholhalt utgår samt därutöver uttages 41 procent av utminuteringspriset, varigenom prisökningen å t. ex. en liter absolut renat brännvin kan begränsas till 60 öre per liter mot 2 kronor 45 öre enligt regeringens förslag,

dels att utskänkningskatt för spritdrycker uttages med belopp, motsvarande 44 procent av utminuteringspriset,

dels att vederbörande utskott måtte utarbета härför erforderliga författningsförslag.

Stockholm den 27 januari 1954.

Eric Nilsson
i Svalöv.

Rolf Eliasson.

Gust. Nilsson
i Göingegården.

Walter Edström.

Nils G. Fröding.

Ernst V. Staxäng.

Sven Svensson
i Krokstorp.

E. Birke.

Karin Wetterström.

Elis Håstad.

Helmer Nordqvist.

Nils Agerberg.

Eva Karlsson.

Henrik Munktell.

Folke Kyling.